

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie ze skargi M. C. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 31 maja 2017 r., sygn. akt XXIII Ga (...), wydanego w sprawie z powództwa M. C.

przeciwko P. S.A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 lutego 2020 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w W., w sprawie o zapłatę, z powództwa M. C. przeciwko P. S.A. w W., na skutek apelacji strony pozwanej, zmienił wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 1 września 2016 r. w całości i oddalił powództwo.

Od powyższego orzeczenia M. C. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zarzucając Sądowi II instancji naruszenie przepisów postępowania, tj.: art.379 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 22a § 1 pkt

2 i art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (zarzut nieważności postępowania), bowiem, w ocenie skarżącej: „skład orzekający był sprzeczny z wymienionymi powyżej przepisami ustaw z uwagi na to, że Sędzia, który był sprawozdawcą w sprawie XXIII Ga (...) nie został do jej rozpoznania wyznaczony zgodnie z ustawą o ustroju sądów powszechnych i wydanym na jej podstawie zarządzeniem Prezesa Sądu Okręgowego w W. nr (...) ze zmianami, wprowadzonym do stosowania w związku z brakiem określenia zasad przydziału spraw sędziom w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 925 ze zm.); do rozpoznania sprawy Sędziego sprawozdawcę z nieznanych przyczyn wyznaczył w dniu 17.02.2017 r. zarządzeniem zastępca kierownika sekretariatu XXIII Wydziału Gospodarczego Odwoławczego, a więc osoba nieuprawniona, z naruszeniem obowiązku przydziału sprawy według kolejności wpływu i alfabetycznej listy sędziów Wydziału XXIII co wykazuje fakt, że w sprawie o sygn. XXIII GA (...) sprawozdawcą była SSO M. S. ,w sprawie XXIII Ga (...) SSO M. N. a w sprawie XXIII Ga (...) SSO M. S. O.”; art. 324 § 3 k.p.c. poprzez nie złożenie podpisu pod sentencją zaskarżonego wyroku przez SSO A. S., a jedynie parafy nie identyfikujące nazwiska Sędziego; art. 330 § 1 k.p.c. poprzez nie podpisanie uzasadnienia wyroku przez SSO A. S. . W dalszej kolejności skarżąca wskazała, że powyższy wyrok Sądu Okręgowego w W. jest niezgodny z następującymi przepisami: art. 6 ust. 1 Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; art. 471 w zw. z art. 65 § 1 k.c. oraz art. 740 k.c. M. C. podniosła również, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż w niniejszej sprawie brak było podstaw do złożenia skargi o wznowienie postępowania, a ponadto nie przysługiwała też skarga kasacyjna. Nadto, w ocenie skarżącej, skarga nadzwyczajna była niemożliwa do złożenia gdyż „Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny skargę na naruszanie zasad przydziału w sprawie XXIII Ga [...] złożoną 14 grudnia 2017 r. po czterech miesiącach bezczynności przekazał do rozpoznania Prezesowi Sądu Okręgowego, skargę na sposób rozpoznania skargi przez Prezesa Sądu Okręgowego rozpoznał Prezes Sądu Apelacyjnego, skargę na sposób załatwienia skargi przez Prezesa Sądu Apelacyjnego rozpoznała Krajowa

Rada Sądownictwa”. Jak przyznała też skarżąca, „zbagatelizowały wymienione powyżej organy naruszenie prawa powódki do rozpoznania sprawy przez wyznaczony na podstawie ustawy bezstronny sąd kluczowy dla prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości”. Skarżąca wyraziła też pogląd, wedle którego „niemożność zaskarżenia wyroku skargą nadzwyczajną wykazują skargi składane do Ministra Z. Z., Prezesa Sądu Apelacyjnego oraz Krajowej Rady Sądownictwa rozpatrywane w okresie od 14.12.2017 r. do 13 lutego 2019 r. i udzielone na nie odpowiedzi, które pozostają w sprzeczności z publicznie wypowiedzianymi deklaracjami o konieczności zapewnienia prawidłowego przydziału spraw i zarządzeniem nr (...) Prezesa Sądu Okręgowego w W.”. Tytułem podsumowania swojego wyводу M.C. stwierdziła, iż „składanie w tej sytuacji odrębnego wniosku o złożenie skargi nadzwyczajnej pozbawione jest sensu”.

W konkluzjach skarżąca domagała się stwierdzenia, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. jest niezgodny z art. 6 ust. 1 Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; art. 45 ust.1 Konstytucji RP; art. 471 w zw. z art. 65 § 1 k.c. oraz art. 740 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest, co do zasady, dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie to wynika z przyjętego przez ustawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417[1] § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Innymi słowy, obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie instytucji prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może, w razie wystąpienia szkody, uzasadniać odpowiedzialność Skarbu Państwa. Pogląd ten koresponduje z założeniem, że demokratyczne państwo prawne, powinno wymagać od członków tej wspólnoty tj.: obywateli, dbałości o swoje prawne interesy i partycypowania w dostarczanych przez prawo środkach,

w szczególności środkach zaskarżenia. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, M. C. pominęła wprowadzony z dniem 3 kwietnia 2018 r. kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażący naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm.). Tytułem uzasadnienia tego zabiegu skarżąca wskazała, że skarga nadzwyczajna była niemożliwa do złożenia gdyż „Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny skargę na naruszanie zasad przydziału w sprawie XXIII Ga [...] złożoną 14 grudnia 2017 r. po czterech miesiącach bezczynności przekazał do rozpoznania Prezesowi Sądu Okręgowego, skargę na sposób rozpoznania skargi przez Prezesa Sądu Okręgowego rozpoznał Prezes Sądu Apelacyjnego, skargę na sposób załatwienia skargi przez Prezesa Sądu Apelacyjnego rozpoznała Krajowa Rada Sądownictwa”. W dalszej kolejności skarżąca wskazała, że „niemożność zaskarżenia wyroku skargą nadzwyczajną wykazują skargi składane do Ministra Z.Z., Prezesa Sądu Apelacyjnego oraz Krajowej Rady Sądownictwa rozpatrywane w okresie od 14.12.2017 r. do 13 lutego 2019 r. i udzielone na nie odpowiedzi, które pozostają w sprzeczności z publicznie wypowiedzianymi deklaracjami o konieczności zapewnienia prawidłowego przydziału spraw i zarządzeniem nr (...) Prezesa Sądu Okręgowego w W.”. W konkluzjach M. C. stwierdziła, iż „składanie w tej sytuacji odrębnego wniosku o złożenie skargi nadzwyczajnej pozbawione jest sensu”. Tymczasem analiza skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia M. C. oraz zalegających w aktach tej sprawy dokumentów uprawnia do wywiedzenia wniosku, iż złożona przez skarżącą skarga z dnia 14 grudnia 2017 r., skierowana do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, dotycząca działalności Sądu Okręgowego w W. jest w istocie skargą składaną w trybie administracyjnym. Zgodnie, bowiem, z art. 37a § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 r., nr 365 t.j.) oraz przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie skarg i wniosków dotyczących działalności sądów powszechnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 524), Prezes sądu okręgowego sprawuje

wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu okręgowego oraz sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym. Nadto, jak wynika z art. 37b § 1 pkt.: 1) i 3) tej Ustawy, Prezes sądu, w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego, w szczególności bada sprawność postępowania w poszczególnych sprawach oraz prawidłowość przydzielania sędziom, asesorum sądowym i referendarzom sądowym spraw oraz równomiernego obciążenia ich pracą. Na działalność sądu, wedle art. 41 § 1 i § 2 w zw. z art. 41c § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych przysługuje środek zaskarżenia w postaci skargi administracyjnej, której rozpoznanie pozostaje w zakresie kompetencji Prezesa sądu, przy czym skarga dotycząca działalności sądów, skierowana do innych organów władzy publicznej, podlega przekazaniu do rozpatrzenia organom, o których mowa w art. 41b § 1-3 przywołanej wyżej Ustawy. Przenosząc rozważania na grunt niniejszej sprawy M. C. wnosząc skargę z dnia 14 grudnia 2017 r., skierowaną wprost do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, a dotyczącą działalności Sądu Okręgowego w W. w rzeczywistości wniosła skargę administracyjną w trybie przewidzianym przez przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 r., nr 365 t.j.) i tak też została ona zakwalifikowana przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, a w efekcie przekazana według właściwości Prezesowi Sądu Okręgowego w W.. W dalszej kolejności skardze tej nadano bieg i została ona rozpoznana pismem Prezesa tego Sądu z dnia 7 maja 2018 r. Mając powyższe na względzie pogląd skarżącej, wedle którego „składanie w tej sytuacji odrębnego wniosku o złożenie skargi nadzwyczajnej pozbawione jest sensu” należy uznać za nieuprawniony. Skarżąca, bowiem, rekomendując Sądowi Najwyższemu skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna była w pierwszej kolejności wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej, a nie poprzestać na całkowitym pominięciu tego środka zaskarżenia argumentując zasadność tego zabiegu subiektywnym przekonaniem, że „składanie w tej sytuacji odrębnego wniosku o złożenie skargi nadzwyczajnej pozbawione jest sensu”. W konsekwencji M. C. wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia po dniu 3 kwietnia 2018 r.,

celem spełnienia wymagania z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., powinna była wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie było możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej. Niedochowanie tego wymagania wywołało skutek w postaci odrzucenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jako niedopuszczalnej, zgodnie z art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. np.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, Nr 12, poz. 121, z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, niepubl., z dnia 9 maja 2019 r., IV CNP 46/18, niepubl.). Skarżąca, bowiem, nie wykazała, iż złożyła do uprawnionego organu wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony (art. 89 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm.). Niewykazanie, zaś, tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

jw